

Mark- och miljööverdomstolen

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Remiss av Delbetänkande Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (SOU 2023:74)

Dnr LI2023/03857

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Utredningen föreslår bl. a. att länsstyrelsens odlingstillståndsprövning enligt fiskelagsstiftningen för vattenbruk ska tas bort. Den föreslagna förändringen skulle innebära att det i stället enbart sker en prövning enligt miljölagstiftningen, av miljöprövningsdelegation vid länsstyrelsen (tillståndspliktig verksamhet) eller av kommunal nämnd (anmälningspliktig verksamhet). Mark- och miljööverdomstolen vill framhålla att det är av vikt att säkerställa att erforderlig kompetens finns vid kommunens prövning av anmälningspliktiga verksamheter och att de aspekter som tidigare prövades enligt fiskelagsstiftningen omhändertas. Länsstyrelsen är överprövningsmyndighet i de ärenden som rör anmälningspliktiga verksamheter och har därför begränsad möjlighet att yttra sig i de specifika ärendena. Det är även av vikt att alla relevanta föreskrifter gällande odlingsstillståndsprövningen förs över till miljölagstiftningen i adekvata förordningar och föreskrifter.

Utredningen har konstaterat att den prövning som görs enligt Rådets förordning (EG) nr 708/2007 om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk, är den som länsstyrelsen gör inom ramen för odlingstillståndsprövningen enligt Jordbruksverkets föreskrifter som rör odlingstillstånd. Mark- och miljööverdomstolen noterar att utredningen är av uppfattningen att kompletterande bestämmelser till EU-förordningen borde finnas i miljö-

lagstiftningen om kravet på odlingstillstånd tas bort, men att en sådan förändring skulle kräva en djupare juridisk analys och att sådana kompletterande bestämmelser för närvarande bör finnas kvar i fiskelagsstiftningen. Mark- och miljööverdomstolen ser en risk att kravet på tillståndsprövning vid användning av främmande och lokalt frånvarande arter som följer av artikel 6 i Rådets förordning (EG) nr 708/2007 inte kommer efterlevas om odlingstillståndsprövningen tas bort och ersätts av en prövning enligt miljöprövningsförordningen (2013:251), antingen såsom tillståndspliktig B-verksamhet eller anmälningspliktig C-verksamhet. Av utredningens förslag till ändring i miljöprövningsförordningen framgår inte att det ska finnas någon tillståndsplikt vid användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk.

Enligt de föreslagna ikraftträdandebestämmelserna ska de nya författningsförslagen börja gälla samtidigt. Mark- och miljööverdomstolen är dock av uppfattningen att Havs- och vattenmyndighetens kommande föreskrifter om vilka organismer som får födas upp eller odlas i vilka vattenområden och om försiktighetsmått för uppfödning eller odling kan komma att behöva finnas på plats redan vid den tidpunkt då övriga författningar träder i kraft. Detta för att prövningen ska kunna genomföras med dessa föreskrifter som grund.

Synpunkter på författningsförslagen

Såsom Mark- och miljööverdomstolen har förstått utredningens förslag ska utförande av anläggningar för vattenbruk undantas tillståndsplikt enligt 11 kap. 11 § miljöbalken. Domstolen förutsätter att syftet med förslaget också är att undanta utförande av anläggningar för vattenbruk som tidigare eventuellt har hanterats som anmälningspliktiga.

Det framgår av 2 § i förslag till förordning om miljöhänsyn i vattenbruket att den är meddelad med stöd av 12 kap. 10 a § miljöbalken. Av ändringarna som föreslås i 12 kap. miljöbalken förefaller dock i stället 12 kap. 10 b § miljöbalken vara tillämplig.

I förslag till lag om ändring i miljöbalken skulle det underlätta läsningen om hänvisningen i 12 kap. 10 a § till 11 kap. 6 a § *miljöbalken* ändrades till 11 kap. 6 a i denna balk.

Hänvisningen till artikel 4.2 i Rådets förordning (EG) nr 708/2007 i 4 § förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen förefaller vara fel då den aktuella EU-förordningen inte har någon artikel 4.2.

Konsekvensutredning

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att förslaget om att ta bort kravet på odlingstillstånd enligt fiskelagsstiftningen innebär nya aspekter för mark- och miljödomstolarna i överprövningen av vattenbruk, en överprövning som tidigare gjorts av de allmänna förvaltningsdomstolarna. Att parallella prövningar samordnas enligt förslaget kan komma att leda till fler mål i mark- och miljödomstolarna samt att prövningens komplexitet kan komma att öka. Vad som nu har sagts bör beaktas vid kommande anslagsfördelningar.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Gösta Ihrfelt och tekniska rådet Ingrid Johansson.

Föredragande har varit Julia Lodén.

Ylva Osvald

Julia Lodén